

Sredovječna djevojčica

Autobiografski tekst o nasilju.

Stojim pred ogledalom, na meni crna haljina, izmučeno lice zbog nedavnog tužnog događaja u obitelji i tupa bol pomiješana s mučninom u želudcu. Razgovaram s ovom ispijenom četrdesetšestogodišnjakinjom pokušavajući joj iznova objasniti put koji je prešla-uspjehe, borbe, obitelj... Međutim, čini se badava sve, ispred mene stoji ista ona četverogodišnjakinja iz dječjeg vrtića. Vraćam se u osamdeste, u vrtić pokraj rijeke Radobolje, u središtu Mostara, predškolsku ustanovu koju sam mrzila iz dna duše. U glavi mi slika iz toga doba: u kutu prostorije djevojčica s Downovim sindromom, a oko nje okupljena rulja koja joj je vodom natopila kolač te ga nude preplašenoj djevojčici, pritom se došaptavajući: "Ako pojede ovo, razboljet će se.." Dječja rulja, uporna u svom naumu, stjerala je preplašenu *srnu* u kut.

Uzvodno od iste te rijeke roditelji me upisaše u prvi razred osnovne škole. Preda mnom učitelj, drug Mišo kako smo ga zvali, proćelav stariji gospodin ispijena lica u crnom kožnom mantilu. Odličan izbor sudbine za kratko očištanu, nesigurnu, sitnu i beskrajno osjetljivu djevojčicu. Samo koji mjesec poslije, crnokosi dječak iz mog razreda zaboravio je napisati domaću zadaću. Drug Mišo se ustaje, uzima dječakovu olovku i lomi je na pola. Moje ionako krupne oči u tom strahu postaju još krupnije, a želudac se skuplja u čvor. Petnaesti je u mjesecu...Bio je to redovito dan kada su u podne svirale probne sirene za uzbunjivanje. Prosvjetni radnik, kao i uvijek u kožnom mantilu, obraća se *mrvicama* riječima: "Kada čujete ovaj zvuk, znajte-to drug Mišo zijeva! Ustajte!"

Nasreću ili nažalost, moja se obitelj preselila dalje od rijeke koju neizmjerljivo volim, u naselje na brijegu. Dočekala me učiteljica Ana, vesela, sitna, sredovječna žena koja je izvodila nastavu na kreativan način-uz kvizove, pjesmu, pohvalu i ohrabrenje. Istina, majka me je i dalje šišala na kratko, bila sam i dalje mršava, tada se govorilo kao iz Biafre te i dalje nisam znala izgovoriti suglasnike č,š,s,c. No, epizoda sreće kratko je trajala jer učiteljica odlazi na bolovanje, a ja nastavljam školovanje i prelazim u predmetnu nastavu.

Eh, da, u novom odjelu je jedan Vedran, no nije nimalo vedar. Roditelji ga dobili u kasnoj dobi, a on razmažen i prgav. A, ja, takva kakva i jesam, odlična meta jednom Vedranu koji mi je smračio naredne godine školovanja. Budući da sam bila u logopedskom tretmanu zbog poteškoća u izgovoru, Vedran ili prikladnije Smračan, nije propuštao dana da me ne pozdravi uvredama i komentarima. "Kiss me! Ššiššmiš! Ssimbi!" Osamdeste su, znate, vrijeme kada su nastavnici jasno naglašavali da je to tek dječje zadirkivanje, a roditelji na to tek dodavali da se branim sama. Malo pomalo, dođoše i zlokobne devedeste kada su ljudi spašavali živu glavu i nikome ni nakraj pameti nije bilo razgovarati o spomenutim temama.

-Ljudiii, pustila sam kosu!

Uslijed neprestanog granatiranja grada, moja majka je došla na ideju poslati me na selo u zapadnoj Hercegovini kako bih u obližnjem gradiću nastavila školovanje. Možda time i jesam spasila glavu, ali sam dobila još koji "god" na deblu života. Prvi srednjoškolski dan, sat je povijesti. U učionicu ulazi brkati profesor Grgo. "Ustajte, vi, Mostarci!" Potom nas zasu pitanjima o povijesnim datumima, bitkama, ratovima, događajima. Mi, pogleda uperenih u sivi pod, kao na strijeljanju, a on sav ponosan, baš kao general, reče: "Pa, šta su vas učili u tom velikom gradu Mostaru?" Je li profesor time, u samo njemu znanom pedagoškom maniru, na djeci liječio vlastite frustracije, najbolje je on znao. Topla dobrodošlica, zar ne? Toliko topla da bih dobila temperaturu, sjela na autobus i po dolasku u ratni Mostar, potpuno ozdravila.

Vratila sam se pod moje obožavano, mostarsko nebo, nastavila školovanje u jezičnoj gimnaziji i Filozofskom fakultetu. Kosa duga, srce puno, dijelilo sve nakon rata, smijalo se i plesalo dugo u noć, voljeli se ljudi, završio se studij i osnovala se obitelj.

Na trećoj godini studiji počinjem predavati engleski jezik u jednom dječjem vrtiću, a nedugo poslije i u osnovnoj školi. Naučila sam lekciju i dala sama sebi obećanje kakva neću biti. Odrasli smo ljudi koji izlaze pred pozornicu onih koji tek upoznaju život. Moramo im biti vjetar u leđa. Topla riječ, podrška, ohrabrenje i usmjerenje je ono za čim učenici vape i žedaju.

I dalje se promatram u ogledalu, bore na čelu, crna haljina mi doista ne stoji. Mnogo relativno novijih izraza mi prolazi kroz glavu: bullying, gaslighting, crindge itd. Sjetih se pokojne tete Ljube kada je definirala odgojni pravac Montesori. "Pa, to ti je, sine ono kad ste vi bile male i sve po kući same radile." Tako je i s prethodno spomenutim izrazima i riječima. Toga je uvijek bilo i bit će. Učenici i nastavnici se osvješćuju da prepoznaju takva osjećanja, situacije i pojave. O njima se više razgovara, teme se obrađuju na satima razrednika, a mediji bruje o tome. Unatoč svemu glavnina ipak ostaje tek na papiru ili eteru, ali se nažalost rijetko primjenjuje u praksi. Sve veći broj učenika i nastavnika trpi razne oblike bullyinga na dnevnoj bazi, a sustavnog i ozbiljnog pristupa rješenju nema.

Nedavno sam, u šetnji gradom, susrela Vedrana. Službeno me pozdravio. Tu je, kaže, samo kratko jer inače živi na Islandu. Drug Mišo odavno počiva na dubrovačkom groblju, jednako kao i profesor Grgo na grudskom. No, nemojmo misliti da je tu kraj; mnogi Vedrani, Miše i Grge još su tu, no dobili su nešto drugačiji, naoko profinjeniji oblik, a djeluju na novi i suptilniji način. Loša vijest je da nakon svega ni ja nemam rješenje kako se suočiti s raznim oblicima nasilja. Dobra vijest je da svi možemo početi od sebe, malim koracima, kako bismo napravili veliku stvar. Ja to nastojim činiti već dvadeset godina. Moje srce će uvijek biti sklonište za ranjive, drukčije, neprilagođene i slabije. Nekada je potrebno tako malo da podržimo malo biće, da mu budemo ruka spasa u ovom kaotičnom svijetu.

Da, sve sam to dužna onoj maloj, na kratko očišanoj četverogodišnjoj djevojčici s početka priče!

Collections

Autorski tekstovi